Rocznik siedemdziesiąty pierwszy

Orędownik Kościelny

Urzędowy Organ Diecezji Chełmińskiej

Nr. 4 Pelplin, dnia 15 marca 1928

Treść:

31

Dotyczy nominacji i konsekracji J. E. X. Biskupa-Sufragana Dominika

a

Pius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto Filio Costantino Dominik, Cathedralis Ecclesiae Culmensis Canonico, in Episcopum Titularem Athribitanum electo, salutem et Apostolicam benedictionem. Commissum humilitati Nostrae ab aeterno Pastorum Principe officium regendi, pascendi et gubernandi universalem Ecclesiam Nos impellit, ut curemus, ne memoria pereat illarum Ecclesiarum, quae virtutum splendore et religionis prosperitate floruerunt, etsi modo temporum vicissitudine et iniuria pristinam amiserint fulgentem gloriam. Cum itaque Titularis Ecclesia Episcopalis Athribitana, sub Archiepiscopo Leontopolitano, per venerabilis Fratris Michaelis Buchberger, Episcopi ad Cathedralem Ecclesiam Ratisbonensem translationem in praesens vacans existat, Nos Te, Cathedralis Ecclesiae Culmensis Canonicum, et dioecesani Seminarii Rectorem, ad eam de venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, Apostolica auctoritate eligimus, eiusque Tibi titulum conferimus cum omnibus iuribus, privilegiis et oneribus sublimi huic dignitati inhaerentibus. Te insuper, ita charactere ac dignitate Episcopi auctum, venerabili Fratri Stanislao Okoniewski, hodierno Episcopo Culmensi, de ipsorum Cardinalium consilio, eadem Apostolica autoritate Auxiliarem constituimus ac deputamus, ut in pontificalibus exercendis aliisque pastoralibus muneribus obeundis ipsi adiumentum praestes cauto tamen ut haec nonnisi de consensu et licentia praefati Stanislai Episcopi in civitate et diocesi Culmensi obire possis. Volumus autem et mandamus ut, ceteris quoque impletis de iure servandis, antequam episcopalem consecrationem recipias, in manibus alicuius quem malueris catholici Antistitis, gratiam et communionem Sedis Apostolicae habentis, fidei catholicae professionem emittere ac sueta iuramenta praestare, iuxta formulas praescriptas, harumque exemplaria, Tui dictique Antistitis subscriptione ac sigillo munita, ad Cancellarium Apostolicam infra sex menses transmittere omnino tenearis. Ad hoc Antistiti a Te electo professionem ac iuramenta illa Nostro et Romanae Ecclesiae nomine recipiendi munus ac mandatum per praesentes committimus. Volumus quoque ut Canonicatus, quem in Cathedrali Ecclesia Culmensi in

praesens, ut praefertur, obtines, per hanc Tuam ad episcopatum electionem ipso facto vacet, ac eiusdem beneficii collatio Nobis et Sedi Apostolicae ad tramitem iuris reservata maneat. Firmam autem spem fiduciamque concipimus fore ut, dextera Domini Tibi assistente propitia, Cathedralis Ecclesia Culmensis per tuam cum ipsius Ecclesiae Episcopo assiduam cooperationem et studium fructuosum prospera in spiritualibus et temporalibus suscipiat incrementa. Datum Romae, apud S. Petrum anno Domini millesimo nongentesimo vigesimo octavo, die vigesima mensis Januarii, Pontificatus Nostri anno sexto.

FR. ANDREAS CARD. FRÜWIRTH
Cancellarius S. R. E.

GEORGIUS STARA TEDDE,
Cancellariae Aplicae Adiutor a Studiis.

JOSEPH WILPERT, dec. prot. ap.
DOMINICUS JORIO, prot. ap,

Expedita
die nona mensis februarii
anno „sexto".

ALFRIDUS MARINI PLUMBATOR.

DOMINICUS FRANCINI,
Scriptor Apostolicus.

b

Konsekracja J. E. X. Biskupa-Nominata odbędzie się w niedzielę, dnia 25 marca rb., w kościele katedralnym w Pelplinie. Zarządzam aby uroczystość tę zapowiedziano z ambon w niedzielę poprzednią, a w dzień 25 marca odśpiewano we wszystkich kościołach przed głównem nabożeństwem wobec wystawionego Najśw. Sakramentu hymn ..Veni Creator" wraz z modlitwą do Ducha Świętego, aby jak najobfitszych łask uprosić dla nowego X. Biskupa-Sufragana.

Pelplin, dnia 10 marca 1928 r.

† Stanisław Wojciech,
Biskup Chełmiński.

32

Dot. nominacji Narodowego Polskiego Prezesa Dzieła Rozkrzewienia Wiary

Quo Pontificium Pium Opus a Propagatione nuncupatum etiam in Polonia majus incrementum sumat, huic Sacrae Congregationi Christiano Nomini Propagando visum est Rev. Dnum **Casimirum Bajerowicz** sacerdotem Archidioecesis Gnesnen. et Posnanien., jampridem a R. P. D. Episcopo Plocensi, nomine etiam aliorum Poloniae Praesulum propositum, ac nuperrime ab Eminentissimo Domino Cardinali Augusto Hlond Archiepiscopo Gnesnen. et Posnanien., commendatum, ad munus Praesidis Nationalis pro universa Polonia praelaudati Operis a Fidei Propagatione nuncupati promovere.

Haec itaque S. C. Christiano Nomini Propagando, libenter excipiens commendationes Emi Praesulis Gnesnen. et Posnanien., per praesens Decretum laudatum sacerdotem

Casimirum Bajerowicz

Praesidem Nationalem Pontificii Pii Operis a Fidei Propagatione pro universa Polonia renuntiat, cum omnibus juribus ac privilegiis quae in Motu proprio Romanorum Pontificum necnon in Statutis eidem adnexis continentur.

Datum Romae ex Aed. S. Congregationis de Propaganda Fide die 28. Januarii 1928.

G. M. CARD. VAN ROSSUM, Praef.
† FRANCISCUS MARCHETTI SELVAGGIANI
Archiep. Seleuciensis
Secretarius.

33

Dotyczy Księgi Pamiątkowej M. A. Kongresu Misyjnego

Komitet Wykonawczy Kongresu Misyjnego w Poznaniu wydał drukiem „Księgę Pamiątkową Międzynarodowego Akadmickiego Kongresu Misyjnego".

Księga zawiera wszystkie referaty wygłoszone na zebraniach plenarnych i sekcyjnych Kongresu, stanowi zatem bogaty materjał informujący wszechstronnie o dziełach misyjnych.

Cena dzieła obejmującego 436 stron wynosi 12 złotych.

Polecam Duchowieństwu diecezjalnemu nabycie tego dzieła dla bibljoteki własnej oraz dla bibljotek parafjalnych i stowarzyszeń katolickich.

Zamówienia przyjmuje Kancelarja Prymasa Polski.

Pelplin, dnia 10 marca 1928 r.

† Stanisław Wojciech,
Biskup Chełmiński.

34

Dot. przedpłaty na nowy schematyzm

Przystępując w dniach najbliższych do wydania nowego, obszernego schematyzmu pod tytułem: Diecezja chełmińska, zarys historyczno-statystyczny, zarządzam, aby dzieło to nabyły naprzód wszystkie archiwa parafjalne. W tym celu przyślą najpóźniej do 1 kwietnia r. b. kasy kościelne wszystkich parafij i samodzielnych stacyj duszpasterskich na poczet tego dzieła po 15 zł do Kasy Biskupstwa w Pelplinie z oznaczeniem: Schematyzm.

Pelplin, dnia 10 marca 1928 r.

† Stanisław Wojciech,
Biskup Chełmiński.

35

W sprawie służebności na majątkach prywatnych na rzecz majątk. kościelnych

W związku z opracowaniem projektu ustawy o zniesieniu służebności na majątkach prywatnych na rzecz majątków kościelnych Okręgowy Urząd Ziemski w Grudziądzu wnosi o jaknajrychlejsze podanie na jakich majątkach prywatnych, położonych w obrębie diecezji chełmińskiej, ciążą wspomniane służebności, jakiego rodzaju i jaka jest ich wysokość na poszczególnych majątkach. Zarządzam, aby wszyscy rządcy kościołów bez wyjątku w przeciągu tygodnia donieśli Kurji Biskupiej wedle poniższego wzoru, czy i jakie służebności na rzecz ich majątków kościelnych istnieją, czy nie istnieją.

Pelplin, dnia 10 marca 1928 r.

† Stanisław Wojciech,
Biskup Chełmiński.

WYKAZ
służebności na majątkach prywatnych na rzecz majątków kościelnych

L. p.	Nazwa majątku	Powiat	Rodzaj służebności	Wysokość służebności	Uwagi

36

Dekret

dotyczący podziału parafji Białuty i utworzenia samodzielnej parafji Iłowo

Od r. 1921 odprawiało się dla katolickich mieszkańców Iłowa i najbliższej okolicy, oddalonych od swego parafjalnego kościoła w Białutach, w dekanacie lidzbarskim, powiecie działowskim 10—14 klm., co drugą niedzielę nabożeństwo w prowizorycznej sali. Celem budowy kościoła i budynków kościelnych w Iłowie zawiązał się w porozumieniu z Władzą duchowną komitet z proboszczem z Białut na czele. Po zatwierdzeniu ustaw przez Władzę biskupią komitet został zarejestrowany dn. 3 stycznia 1925 r. jako stowarzyszenie w sądzie powiatowym w Działdowie.

Komitet nabył odpowiedni plac 10-morgowy w Iłowie pod budowę kościoła i budynków kościelnych. Zabiegi komitetu o potrzebne środki zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem. Budowa kościoła ukończona, świątynia poświęcona i do użytku oddana. Jest uzasadniona nadzieja, że znajdą się jeszcze środki na budowę plebanji z przynależnościami, tudzież na utrzymanie duszpasterza i służby kościelnej, gdy komitet zamieni się na prawne przedstawicielstwo osobnej parafji w Iłowie.

Przychylając się do wniosku komitetu popartego uchwałą Rady parafjalnej w Białutach, tworzę niniejszem samoistną parafję Iłowo, wyłączając ze związku parafjalnego w Białutach i przyłączając do nowej parafji Iłowo następujące miejscowości: Iłowo dworzec, Stare Iłowo, Janowo, Dwukoły i Kraszewo. Granicę parafji Iłowo stanowią: z jednej strony Pruski i Sochy, z drugiej granica powiatu mławskiego, z trzeciej granica parafji działdowskiej, z czwartej wioski Brodowa, Chorab i Purgałki.

Powyższe rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1928.

Pelplin, dnia 10 marca 1928 r.

† Stanisław Wojciech,
Biskup Chełmiński.

37

Dekret

dotyczący wznowienia parafji w Wielkiem Pacółtowie

We Wielkiem Pacółtowie, dekanacie nowomiejskim, powiecie lubawskim, znajdował się niegdyś kościół parafjalny. Z dawniejszej parafji pozostała pierwotna rola dotacyjna z budynkami gospodarczemi. W drugiej połowie ubiegłego wieku budynki gospodarcze podupadły głównie dlatego, że parafjanie wielkopacółtowscy, afiljowani do parafji w Kurzętniku, pozbawieni byli bezpośredniego prawnego przedstawicielstwa; budynki rozebrano ostatecznie, by w ich miejsce pobudować nowe. W tym celu założono fundusz budowlany, który w roku 1912 wynosił 9 951,31 mk. Fundusz ten miał przez oprocentowanie do r. 1923 urość do wysokości działu parafjalnego. Wojna światowa i dewaluacja pieniądza uniemożliwiła odbudowę.

W r. 1914 wnieśli parafjanie z wybudowań wielkopacółtowskich o wyłączenie ich z parafji w Kurzętniku z powodu dalekiej i po części górzystej drogi do Kurzętnika.

W r. 1924 wpłynęły do Kurji biskupiej dwie zbiorowe petycje parafjan wielkopacółtowskich o udogodnienie w spełnieniu obowiązków religijnych.

W r. 1925 uchwaliły korporacje kościelne w Kurzętniku wnosek o utworzenie nowej parafji we Wielkiem Pacółtowie.

Przychylając się do tego wniosku, wznawiam niniejszem parafję w Wielkiem Pacółtowie w granicach gminy politycznej z przyznaniem jej całej przynależności i wszystkich przysługujących jej praw samoistnej parafji. Równocześnie wyłączam parafjan gminy Wielkie Pacółtowo z dotychczasowego związku parafjalnego w Kurzętniku.

Powyższe rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1928.

Pelplin, dnia 10 marca 1928 r.

† Stanisław Wojciech,
Biskup Chełmiński.

38

Dekret

dotyczący wznowienia parafji Gwiździny

Kościół parafjalny pod wezwaniem św. Katarzyny P. i M. we wsi Gwiździny dekanatu nowomiejskiego w powiecie lubawskim podupadł na początku ubiegłego wieku. Ruiny rozebrano a kościoła nie odbudowano głównie z powodu trudności, stawianych ze strony ówczesnych rządów pruskich. Parafjanie gwiździńscy zabiegali już przed wybuchem wojny światowej o odbudowę kościoła i składali ofiary na ten cel; wojna udaremniła ich wysiłki.

Parafja gwiździńska, afiljowana dla braku własnego kościoła do parafji w Kurzętniku, licząca przeszło 800 dusz, jest narażona na nieprzezwyciężone trudności we wykonywaniu obowiązków religijnych, gdyż odalona jest około 10 klm. od Kurzętnika, a droga do kościoła prowadzi przez teren górzysty. Pragnąc udogodnić duszpasterstwo, postanowiłem przychylić się do ponownego wniosku parafjan gwiździńskich o przywrócenie im samodzielnego duszpasterstwa tem więcej, że parafja gwiździńska posiada dostateczną ziemię dotacyjną, dom mieszkalny i zabudowania gospodarcze. Jest też uzasadniona nadzieja, że odbudowa kościoła w Gwiździnach, do której gmina polityczna czyni przygotowania, dokona się przepisowo i racjonalnie, skoro parafjanie gwiździńscy będą mieli swe bezpośrednie prawne przedstawicielstwo. Wysłuchawszy w tym celu kogo wysłuchać należy, wznawiam niniejszem w Gwiździnach parafję z przyznaniem jej całej przynależności i ze wszystkiemi przysługującemi jej prawami; tem samem wyłączam wspomnianą parafję, do której należeć będą Gwiździny w granicach gminy politycznej, z dotychczasowego związku parafjalnego w Kurzętniku.

Powyższe rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1928.

Pelplin, dnia 10 marca 1928 r.

† **Stanisław Wojciech,**
Biskup Chełmiński

39

Dotyczy stacji duszpasterskiej w Mściszewicach

Uzupełniając dekret z dnia 22 marca 1927 (GW 1954), dotyczący utworzenia nowej stacji duszpasterskiej w Mściszewicach, powiecie kartuskim, wyłączam po wysłuchaniu kogo należy z parafji stężyckiej:

1) miejscowość Klukową Hutę w powiecie kościerskim, a mianowicie numery księgi wieczystej 4, 26, 27, 28, 31, 32, 34, 37, 58, 60, 64, 75, 95, 98, 99, 100, 104, 107, 108;

2) z miejscowości zaś Nowa Wieś w powiecie kościerskim numery księgi wieczystej 10, 31, 36

i przyłączam je do stacji duszpasterskiej w Mściszewicach.

Pelplin, dnia 12 marca 1928 r.

† **Stanisław Wojciech,**
Biskup Chełmiński.

40

Dotyczy umów z organistami

Zarządzam, aby odtąd zawierano umowy z organistami jedynie na podstawie niżej podanego formularza, który w Kurji Biskupiej nabyć można w cenie 30 gr. za egzemplarz.

Pelplin, dnia 15 marca 1928 r.

† **Stanisław Wojciech,**
Biskup Chełmiński.

UMOWA

X. proboszcz w . . . . . . jako rządca kościoła zawiera z p. organistą . . . . . . umowę następującą z zastrzeżeniem zatwierdzenia jej przez Władzę Biskupią.

Pan . . . . egzaminowany organista z świadectwem kwalifikacyjnem . . . klasy z dnia . . . . . , obejmuje przy kościele rzymsko-katolickim pod wezwaniem . . . . w . . . . obowiązki niżej wymienione

I. organisty
II. zakrystjana.

Art. 1.

Obowiązki

I. organisty

1) Granie na organach i śpiewanie w niedziele, święta i w dni powszednie przy mszach św. oraz wedle dyspozycji rządcy przy nabożeństwach publicznych — jak nabożeństwa majowe, różańcowe, droga krzyżowa, Gorzkie żale itd. —, pozatem przy ślubach i pogrzebach.
2) Kierowanie towarzystwem śpiewu kościelnego i chórem dzieci.
3) Wykonywanie drobnych reparacyj przy organach oraz czuwanie nad organami i utrzymywanie ich w dobrym stanie.
4) Przygotowanie ministrantów do służenia przy mszy św. i czuwanie nad nimi.
5) Spełnianie funkcyj zakrystjana w razie potrzeby.

II. zakrystjana

1) Otwieranie i zamykanie kościoła i zakrystji codziennie rano i wieczorem wedle dyspozycj rządcy kościoła.
2) Przygotowanie wszystkiego co należy do mszy św. i usługa podczas mszy św.
3) Wypiekanie opłatków odpowiednio do przepisów kościelnych, względnie ich sprowadzanie.
4) Przewietrzanie kościoła i paramentów.
5) Wymiatanie i odkurzanie ławek, chóru, ambony, konfesjonałów, ołtarzy itd.
6) Usługa przy wywodach, chrztach, ślubach, pogrzebach, procesjach, towarzyszenie kapłanowi do chorych itp.
7) Sporządzanie listy wielkanocnej i wydawanie kartek wielkanocnych.
8) Dzwonienie na Anioł Pański i na wszelkie nabożeństwa wedle miejscowego zwyczaju i dyspozycji rządcy kościoła.

Art. 2.

Pobory

I. Organisty

1) Wolne mieszkanie,
2) Użytkowanie budynków gospodarczych, ogrodu i ziemi, o ile istnieją.
3) Pensja miesięczna . . . .
4) Akcydens według taksy parafjalnej.
5) Od każdej mszy św. śpiewanej w dni powszednie . . . .
6) Z kolendy . . . . . .

II. Zakrystjana.

1) Wolne mieszkanie.
2) Użytkowanie budynków gospodarczych, ogrodu i ziemi, o ile istnieją.
3) Pensja miesięczna . . . .
4) Akcydens według taksy parafjalnej,
5) Od każdej mszy św. śpiewanej w dni powszednie . . . .
6) Od kartek wielkanocnych . . . .
   od zaduszek . . . .
   z kolendy, o ile w niej bierze udział . . .

Art. 3.

Stosunek do rządcy kościoła

Bezpośrednim przełożonym organisty i zakrystjana jest rządca kościoła. Do jego zarządzeń należy się ściśle stosować. W razie znaczniejszego zaniedbania obowiązków lub gorszącego życia może rządca kościoła zawiesić organistę wzgl. zakrystjana w urzędzie i wziąć na jego koszt zastępcę.

Art. 4.

Zastępstwo

W razie choroby oraz uzasadnionej innej przeszkody organista wzgl. zakrystjan winien postarać się o zastępcę. O ile w razie choroby lekarz kasowy stwierdzi, że choroba uniemożliwia organiście wzgl. zakrystjanowi wypełnianie obowiązków na dłuższy czas niż na jeden tydzień, obowiązany jest na rzecz zastępcy odstąpić odpowiednią część z swoich poborów.

Art. 5.

Ubezpieczenie

Zakontraktowanie niniejsze nie daje organiście wzgl. zakrystjanowi ani rodzinie jego prawa do emerytury. Koszta ubezpieczenia na „wypadek braku pracy, niezdolności do wykonania zawodu na starość i na wypadek śmier-

ci", na mocy ustawy z dnia 24. 11. 1927 r. płaci każda strona według przepisów. Tak samo opłaca każda strona składki do kasy chorych i znaczki ubezpieczenia na starość i niemoc pracy.

Art. 6.

Wypowiedzenie umowy

Obie strony zastrzegają sobie prawo kwartalnego wypowiedzenia umowy. Kurja Biskupia w Pelplinie jest dla organisty wzgl. zakrystjana dyscyplinarną Władzą przełożoną. Po upływie terminu wypowiedzenia zobowiązuje się organista wzgl. zakrystjan opuścić posadę i opróżnić pomieszkanie.

Wszelkie spory, jakie na tle tej umowy mogłyby wyniknąć pomiędzy rządcą kościoła wzgl. radą parafjalną a organistą wzgl. zakrystjanem, przedkłada się do rozstrzygnięcia Władzy Duchownej w Pelplinie. Wyrokowi jej organista wzgl. zakrystjan obowiązuje się poddać bez odwołania się do sądów cywilnych.

41

Kurs pracy charytatywnej w Poznaniu

Mimo niektóre objawy polepszenia się warunków gospodarczych w naszym kraju, należy stwierdzić, że ilość osób potrzebujących pomocy moralnej i materjalnej jest nadal bardzo wielką. Stąd wynika obowiązek udoskonalenia i pogłębienia metod pracy dobroczynności prywatnej oraz wytworzenia jak najściślejszej współpracy z organami rządowej i samorządowej opieki społecznej.

Mając to na uwadze, Katolicka Szkoła Społeczna w Poznaniu urządza na wniosek Związku Towarzystw Dobroczynności „Caritas", kurs pracy charytatywnej dla duszpasterstwa i osób świeckich, który się odbędzie od 20-go do 23-go marca b. r.

PROGRAM KURSU.

Wtorek, 20-go marca.

11. Otwarcie kursu.
11¼. Istota miłosierdzia chrześcijańskiego.
17. Opieka społeczna a dobroczynność prywatna.
81. Przebieg zebrania.

Środa, 21-go marca.

9. Ubogi w ustawodawstwie społecznem.
10. Dziedziny pracy charytatywnej.
11. Dyskusja na zebraniu.
17. Konferencja św. Wincentego a Paulo.
18. Pomoc Konferencyj w pracy duszpasterskiej.
9. Ubogi w ustawodawstwie społecznem.

Czwartek, 22-go marca.

9. Ubogi w ustawodawstwie społecznem.
10. Metody zdobywania środków na cele Konferencyj.
11. Książkowość Konferencyj.
17. Przebieg zebrania członków czynnych.
18. Książkowość Konferencyj.

Piątek, 23-go marca.

9. Ubogi w ustawodawstwie społecznem.
10. Metody zdobywania środków na cele Konferencyj.
11. Konferencje a Związek Towarzystw Dobroczynności „Caritas".
12. Zamknięcie kursu.

WARUNKI PRZYJĘCIA.

1. Kurs rozpoczyna się dnia 20-go marca 1928 r. punktualnie o godzinie 11-ej na sali wykładowej Katolickej Szkoły Społecznej w Poznaniu, ul. Podgórna 12b, II ptr.
2. Uczestnicy kursu powinni brać udział we wszystkich prelekcjach i dyskusjach oraz robić sobie notatki, najlepiej w zeszycie specjalnie na ten cel przeznaczonym.
3. Wpisowe wynosi 5,— zł, które wpłaca się przed rozpoczęciem kursu w kancelarji Katolickej Szkoły Społecznej.
4. Koszty podróży i utrzymania ponoszą uczestnicy kursu. W gmachu Katolickiej Szkoły Społecznej urządzony jest czysty i wygodny internat dla pań w 2 salach na 20 osób; opłata za nocleg i śniadanie wynosi 2,— zł. W razie chęci korzystania z internatu należy podać to równocześnie z doniesieniem o zamiarze wzięcia udziału w kursie. Katolicka Szkoła Społeczna gotowa jest

pośredniczyć w uzyskaniu obiadów i kolacyj po przystępnej cenie.

5. Zgłoszenia należy przesyłać pod adresem: Katolicka Szkoła Społeczna, Poznań, Podgórna 12 b, najpóźniej do dnia 10 marca b. r.

42

Kurs dla kierowniczek ochron

Doświadczenia poczynione z zeszłorocznym kursem dla kierowniczek ochron i objawione w związku z tem liczne życzenia każą Katolickiej Szkole Społecznej w Poznaniu przystąpić w porozumieniu z Związkiem Towarzystw Dobroczynności „Caritas" i w bieżącym roku do urządzenia podobnego miesięcznego kursu. Program kursu przewiduje wykłady i ćwiczenia z następujących dziedzin: Metodyka wychowania przedszkolnego Pedagogika wychowania religijno-moralnego w wieku przedszkolnym, Higjena dziecka, Dziecko anormalne, Wychowanie fizyczne, Roboty ręczne, Rysunki, Śpiew.

Kurs rozpoczyna się w wtorek, dnia 17-go kwietnia r. b. o godz. 16 w wielkiej sali wykładowej Katolickiej Szkoły Społecznej w Poznaniu przy ul. Podgórnej 12 b. II p. Wpisowe na kurs wynosi 30 zł.

Zgłoszenia na kurs przyjmuje Sekretarjat Katolickiej Szkoły Społecznej w Poznaniu przy ul. Podgórnej 12 b, który też udzieli bliższych informacyj co do kursu samego, jak i możliwości uzyskania mieszkania w internacie Katolickiej Szkoły Społecznej.

43

Organy archikatedry poznańskiej

Kapituła Metropolitalna w Poznaniu przystępuje w najbliższych tygodniach do budowy nowych organów. Wobec tego ofiaruje na sprzedaż dotychczasowe organy o 28 rejestrach, 2 manuałach i pedale (systemu t. zw. trakturowego „Schleifladesystem"). Organy są do nabycia bez obudowania prospektowego i bez piszczałek prospektowych.

Ewentualne oferty uprasza się skierować pod adresem: Kapituła Metropolitalna w Poznaniu.

44

Nominacje i zmiany wśród duchowieństwa.

I. J. E. X. Biskup Stanisław Wojciech **zamianował** radcami duchownymi ad honores:

1. X. H. Łaszewskiego w Toruniu,
2. X. M. Dąbrowskiego w Chełmnie,
3. X. B. Pyszorę w Pelplinie.

II. Powołano:

1. X. S. Felchnera z Kartuz na kuratusa do Helu,
2. X. Kl. Ponkę z Torunia-Mokre na wikarjusza do Kartuz,
3. X. F. Motylewksiego z Torunia u św. Jakóba na wikarjusza do Torunia-Mokre.

Redaktor odpowiedzialny: X. Dr. Rogala, Wikarjusz Jeneralny.
Nakładem Biskupiego Jeneralnego Wikarjatu. Czcionkami Drukarni i Księgarni T. z o. por. w Pelplinie.